

[Oluf Pedersen.]

bekendt. Men problemet kan og bør ikke løses gennem oprettelse af aktieselskaber, men ved det ganske naturlige, at man inddrager de samfundsskabte værdier til fællesskabet; det er en naturlig løsning, der ligger lige for, og der er ingen grund til på det område at lave kunstprodukter. Jorden skal og bør ejes af den enkelte og ejes på jordrentevilkår, og her er det en Guds lykke, at vi i Danmark helt siden 1919 har haft en lovgivning med denne ejendomsform, en lovgivning, som er anset og respekteret fra alle sider, og som blot har den fejl, at den ikke gælder for al jord såvel i by som på land. Gjorde den det, ville man igennem den få de fornødne midler; den enkelte ville ikke alene komme til at svare den fulde grundskyld, men ville også få de lettelser, der ville ligge i, at han til gengæld sparede en del af skatterne.

Men grundskylden skal svares til staten eller til det offentlige, og der er her nogle bestemmelser i lovforslaget, som jeg er betænkelig ved. Det ser næsten ud, som om stiftelserne skal beholde den værdistigning, der finder sted, og det synes jeg er forkert. Samfundets ret til påligning af fuld grundskyld bør ikke angribes af denne lov, og jeg håber, den højtærede minister vil give mig tilsagn om, at det ikke skal ske. Det, som der kan være tale om at gøre konjunkturbestemt, må alene være den ydelse, der fastsættes for den øvrige del af ejendommen, men ikke den ydelse, der fastsættes for jorden. Det sidste bør klares ved inddragning af grundrenten, som jo er langt mere betydningsfuld end det, som der her er tale om, og hvis virkninger antagelig bliver af meget ringe værdi. Over for dette vil man antagelig sige, at når der er indsat denne bestemmelse om, at stiftelserne skal kunne beholde den stigende jordrente, er det for at få dem til at sælge, idet de, hvis de beholder jorden, får værdistigningen i kraft af, at de har ejendomsretten til jorden. Men det kan man komme ud over, nemlig ved at inddrage værdistigningen; gør man det, har de heller ikke mulighed for at sikre sig den, hvis de beholder ejendomsretten til jorden. Det, man bør gøre, er at løse problemet ved at inddrage til det offentlige gennem fuld grundstigningsskyld hele den stigning, som sker, og hvis man i forbindelse

hermed gennemfører en frivillig afløsning af jordværdien af 1950, så har man et grundlag for overdragelse af jord til drift som til andet brug, uden at man behøver de store midler, som skal til i dag.

Jeg kan anbefale lovforslaget til nærmere behandling, men må tage forbehold over for enkeltheder.

Landbrugsministeren (Smørum): Det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen fandt lovforslaget utilstrækkeligt, for så vidt angår bestemmelserne om afhændelse af jord fra stiftelsernes nuværende besiddelser. Jeg vil heroverfor bemærke, at også jeg gerne havde set mere vidtrækkende bestemmelser gennemført på dette område, således at der var blevet større muligheder for fremskaffelse af tillægsjord og jord til oprettelse af nye brug i rimeligt omfang fra disse stiftelser, som nu i mange tilfælde ejer meget, meget store landbrugsarealer. Men selv om lovforslagets bestemmelser ikke giver nogen sikkerhed herfor, mener jeg dog, at en gennemførelse af disse bestemmelser vil få nogen betydning.

Jeg finder det således meget vigtigt, at alle udstykningsmuligheder ifølge lovforslaget nu skal tages op til undersøgelse og forhandling med institutionerne, efter at de særlige fundatsbestemmelser ikke længere er til hinder for, at stiftelserne kan afhænde jord. Der opnås efter min mening herved væsentligt bedre muligheder end hidtil for at få frigjort jord til udstykning fra stiftelserne. Jeg kender fra min mangeårige virksomhed i statens jordlovsudvalgs tjeneste mange stiftelser, som ikke blot ejer nogle store ejendomme, men også mange mindre gårde og ubebyggede landbrugsarealer, og jeg er ikke i tvivl om, at der findes adskillige sådanne arealer, som uden nogen som helst ulempe vil kunne fraskilles, hvis stiftelserne blot vil vise lidt god vilje på dette område.

Det er mit håb, at stiftelserne vil medvirke til, at vi kan nå det mål, lovforslaget tilsigter, nemlig at en rimelig del af institutionernes jorder dels afhændes til anvendelse som tillægsjord og til oprettelse af nye, selvstændige brug, dels overføres til personligt eje. Skulle denne forhåbning vise sig ikke at gå i opfyldelse, er jeg ikke i tvivl om, hvad også både det ærede medlem hr. Aage